

Helsingin kieli-ilmapiiri

Kielibarometri 2020

Helsinki
Helsingfors

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

Åbo Akademi

HELSINGIN KIELI-ILMAPIIRI

Sisällysluettelo

1. Johdanto	5
2. Aineisto	5
3. Kieliryhmien väliset suhteet Helsingissä	8
4. Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan	12
5. Koetut ennakkoluulot, häirintä ja syrjintä	15
6. Mahdollisuudet ruotsinkieliseen palveluun	18
7. Yhteenveto	20
Liite muuttujista	21

1. Johdanto

1.1 Kielibarometrin tausta

Kielibarometri-kyselytutkimuksia, joissa seurataan kielellisten palveluiden toteutumista Suomen kaksikielisissä kunnissa, on toteutettu vuodesta 2004 lähtien. Tutkimuksia on tehty neljän vuoden välein, nyt viidettä kertaa. Kunnan katsotaan olevan kaksikielinen, kun 8 % kuntalaisista tai yhteensä 3 000 kuntalaista puhuu vähemmistökieltä (suomi/ruotsi) äidinkielenään. Tämän lisäksi kunta voi hakea kaksikielisen kunnan statusta, vaikkei täyttäisi edellä mainittuja vaatimuksia. Suomessa on tällä hetkellä 33 kaksikielistä kuntaa, jotka sijaitsevat Uudella maalla, Turunmaalla ja Pohjanmaalla. Näistä 15 kunnassa on suomenkielinen vähemmistö ja 18 kunnassa ruotsinkielinen vähemmistö (Helsinki on yksi näistä jälkimmäiseen ryhmään kuuluvista kunnista). Kielibarometri 2020:n tarkoituksena on tutkia, miten suomen- ja ruotsinkieliset palvelut suomeksi ja ruotsiksi toimivat Suomen kaksikielisissä kunnissa. Tämän lisäksi barometriin sisältyy kysymyksiä kielilämpöistä, kielen käytöstä ja kielellisistä oikeuksista. Kielibarometri toimii käyttäjänäkökulmasta, eli tutkii miten asukkaat itse kokevat kielellisen palvelun kotikunnassaan. Tutkimuksen kohderyhmä on kaksikielisessä kunnassa asuva kielivähemmistö. Helsingin osalta kohderyhmänä toimii ruotsinkielinen vähemmistö. Kielibarometrin tavoite on ainutlaatuinen, sillä harvat aiemmista kuntatutkimuksista on tehty kielivähemmistön näkökulmasta. Kielibarometrin avulla tutkitaan kuinka hyvin kunnalliset ja valtion viranomaiset noudattavat kielilakia ja miten kuntalaiset kokevat kielilain toimivan käytännössä. Kielibarometri tehdään Oikeusministeriön toimeksiannosta ja sen toteuttaa Åbo Akademin Institutet för Samhällsforskning yhdessä Kuntaliiton kanssa. Tämä raportti on tehty Helsingin kaupungin toimeksiannosta.

1.2 Kielibarometri 2020

Tämä raportti keskittyy siihen, millaisena Helsingin ruotsinkieliset kokevat kieli-ilmapiiirin kotikaupungissaan. Kielibarometri 2020 on kyselytutkimus, joka lähetettiin 16650:lle satunnaisesti valitulle kuntalai-

selle Suomen 33:ssa kaksikielisessä kunnassa. Kyselyn saaneiden vastausprosentti oli ruotsinkielisten keskuudessa 39,6 % ja suomenkielisistä siihen vastasi 37,1 %. Kielibarometri 2020:een vastasi yhteensä 4769 ruotsinkielistä ja 1707 suomenkielistä. Tietojen kerääminen kesti huhtikuun puolesta-välistä toukokuun loppuun. Käytännön työn teki tutkimustalo Feedback.

Seuraavassa luvussa käsitellään aineistoa ja analysoidaan Helsingin kieli-ilmapiiiriä ruotsinkielisten kuntalaisten näkökulmasta. Sen jälkeen analysoidaan kuntalaisten kokemia mahdollisuuksia ruotsinkieliseen palveluun. Raportti päättyy yhteenvetoon, jossa käsitellään keskeisiä tuloksia.

2. Aineisto

Yleisesti voidaan todeta, että kyselytutkimuksen vastausasteen on oltava korkea, jotta tuloksia voidaan pitää luotettavina. Kyselytutkimusten vastausaste on tosin ollut laskusuunnassa jo useamman vuoden ajan. Tämä koskee sekä kansallisia että kansainvälisiä kyselytutkimuksia. Nykyään on usein tyytyminen 20-30 % vastausasteeseen. Korkean vastausasteen lisäksi on tärkeää käyttää satunnaista otantaa, sillä satunnaisen otannan avulla otoksesta saadaan edustavampi. Edustava otos on edellytys sille, että tuloksia voidaan yleistää muuhun väestöön. Tilasimme Kielibarometri 2020 varten ositetun satunnaisotannan Digi- ja väestötietovirastolta (DVV). Otantaan sisältyivät kaikki yli 18-vuotiaat Suomen kansalaiset. Helsingissä Kielibarometri 2020 lähetettiin postitse 2000:lle satunnaisesti valitulle ruotsinkieliselle henkilölle. Näistä kyselyyn vastasi 754 henkilöä, minkä myötä vastausprosentti oli 37,7 %. Tämä on hieman keskiarvoa, 39,6 %, alhaisempi. Tietoja kerättiin postikyselyn lisäksi myös suomenruotsalaisen kansalaispaneeli Barometernin¹ kautta. Kysely lähetettiin kansalaispaneeli Barometernin kautta 671:lle ruotsinkieliselle Helsingissä, joista 425 vastasi kyselyyn. Täten vastausprosentti oli 63,3 %, kansalaispaneelin kokonaisvastausprosentti oli 65,2 %. Yleisesti voidaan todeta, että Helsingin ruotsinkieliset eivät olleet yhtä taipuvaisia vastaamaan kuin muut ruotsinkieliset.

Olemme huolellisesti tarkistaneet, että nämä kaksi aineistoa eivät poikkea toisistaan ja että ne voidaan

¹ Verkkopaneeli, joka koostuu 4800 ruotsinkielisestä henkilöstä Suomessa (katso www.barometern.fi).

turvallisesti yhdistää jatkoanalyysijä varten. Saamme täten suuremman määrän vastauksia, mikä lisää analyysien luotettavuutta. Jatkossa emme tule tekemään erittelyä näiden kahden tietojenkeräysmenetelmän välillä, vaan tulemme analysoimaan aineistoa kokonaisuutena. Yhteensä 1179 henkilöstä koostuva vastauspopulaatio (n=1179) koostuu täten 754 postikyselyyn vastanneesta ja 425 kansalaispaneeliin verkossa vastanneesta henkilöstä.

Kuviosta 2.1 ilmenee että naiset vastasivat tutkimukseen useammin kuin miehet. Vastanneista 55,5 % oli naisia, miesten osuuden ollessa 44,5 %. Tilastokeskuksen mukaan Helsingin ruotsinkielisistä 51,3 % on naisia ja 48,7 % miehiä. Toisin sanoen, todellinen sukupuolten välinen ero Helsingin väestössä on vajaat kolme prosenttiyksikköä, kun se vastauspopulaatiossa on 11 %. Tästä syystä naiset ovat yliedustettuja ja miehet aliedustettuja.

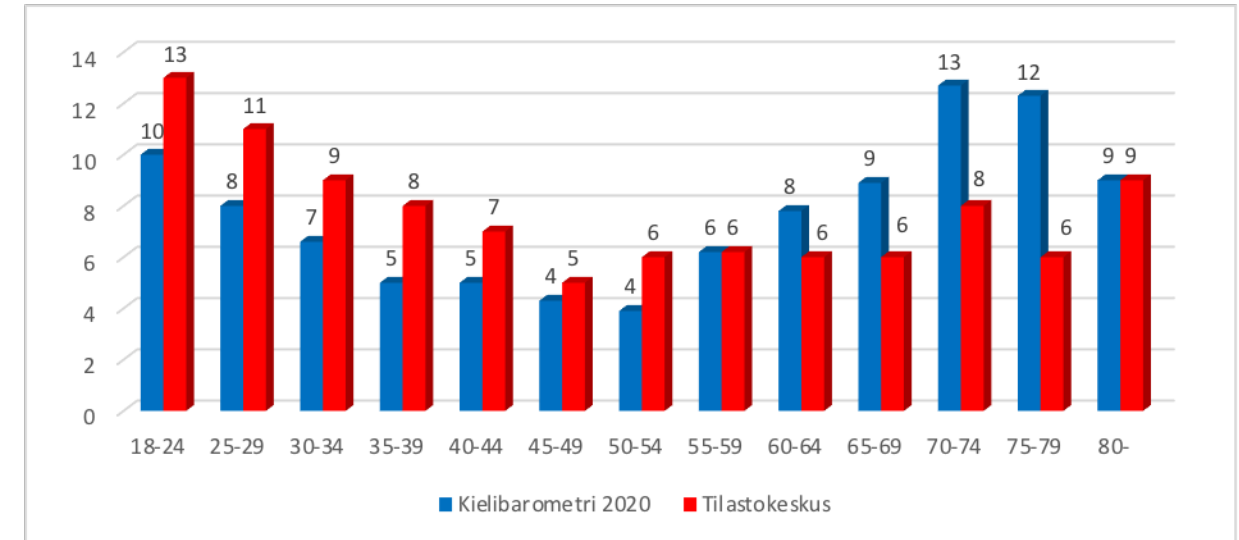
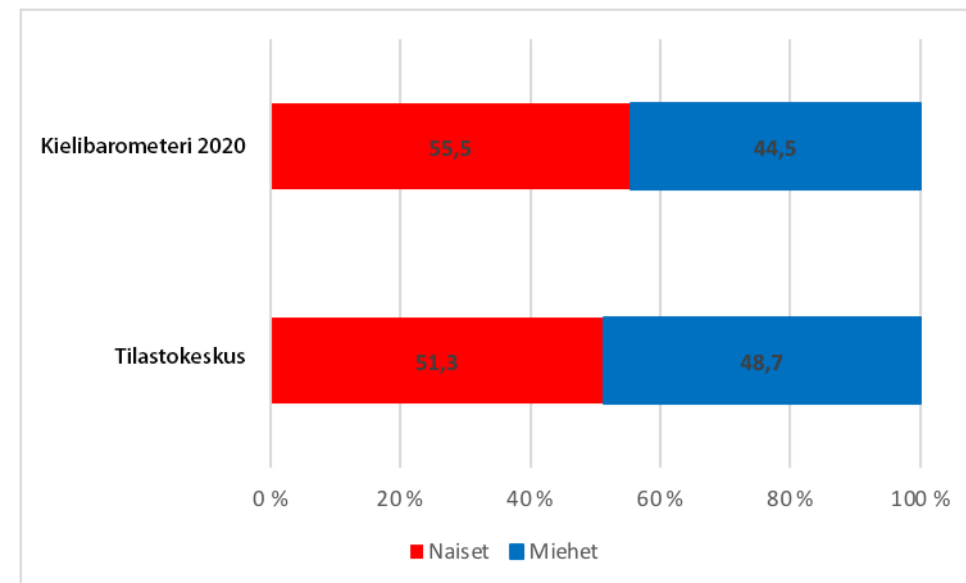
2.1 Vastaajat sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan

Kyselytutkimuksissa esiintyy lähes aina vastauskatoa, sillä vastaaja päättää lopulta itse vastaako hän kyselyyn vai ei. Suuri vastauskato saattaa johtaa vinoutumiin vastauspopulaatiossa, mikä vaikeuttaa tulosten yleistämistä. Kuinka hyvin vastauspopulaatio edustaa Helsingin väestöä?

► **Kuvio 2.2 Helsingin ikäjakauma prosentteina**

Helsingissä vanhemmat ruotsinkieliset ovat yliedustettuina Kielibarometri 2020:ssa. Vertailussa Tilastokeskuksen tilastoihin, näemme että 75–79-vuotiaat ovat eniten yliedustettuina aineistoissa, kun taas nuorimmat ikäryhmät ovat aliedustettuja. Tämä on valitettavasti tavallista kyselytutkimuksissa, joille iäkkäämpien ihmisten yliedustus ja nuorempien ihmisten aliedustus on usein ominaista.

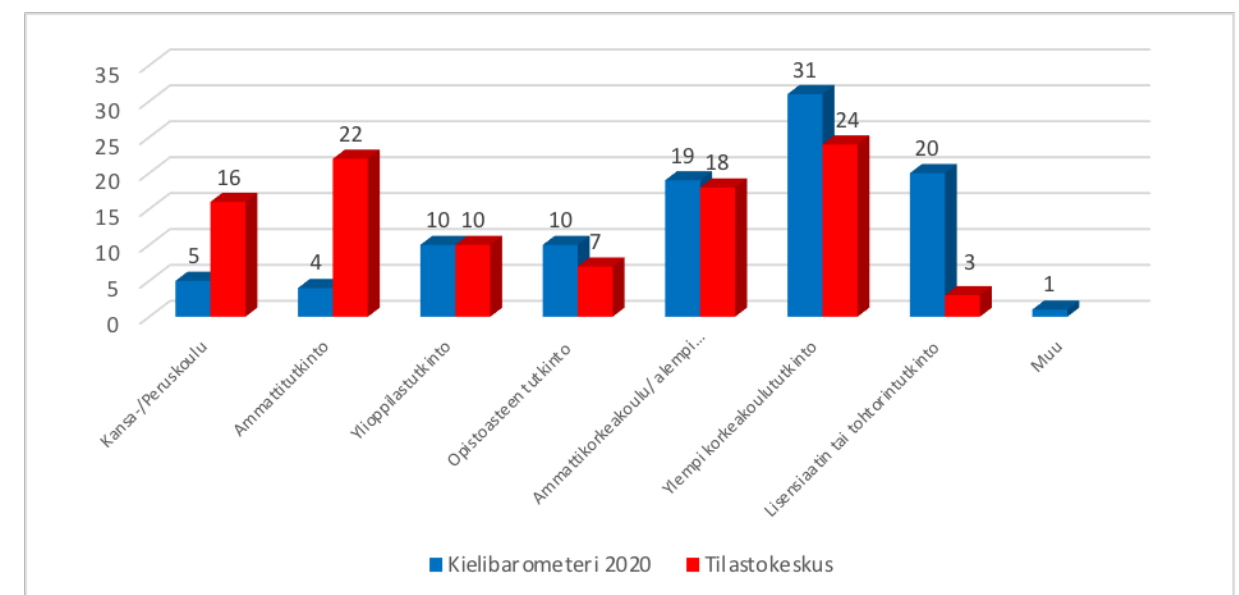
▼ **Kuvio 2.1 Helsingin sukupuolijakauma prosentteina**

▼ **Kuvio 2.3 Helsingin koulutusjakauma prosentteina**

Suurimmat vinoumat otoksessa liittyvät koulutustasoon. Henkilöt, jotka ovat suorittaneet ylemmän korkeakoulututkinnon tai lisensiaatin/tohtorintutkinnon ovat yliedustettuina. Tämän lisäksi matalasti koulutetut ovat selvästi aliedustettuina. Ainoastaan 5 % kyselyyn vastanneista on kansakoulu/alempaan perusasteen koulutus, kun vastaava luku Helsingissä on Tilastokeskuksen tietokannan mukaan 16 %. Tutkijakoulutuksen (lisensiaatin /tohtorintutkinto) suorittaneiden osuus oli puolestaan 17 prosenttiyksikköä korkeampi vastauspopulaatiossa verrattuna Tilastokeskuksen tilastoihin. Myös tämä on valitettavasti toistuva ongelma kyselytutkimuksissa; korkeas-

ti koulutetut vastaavat matalasti koulutettuja aktiivisemmin kyselyihin. Aineistoa voidaan painottaa vinoumien korjaamiseksi, mutta kuntatasolla aineiston painottaminen on suhteellisen harvinaista, sillä vastausten määrä on usein suhteellisen alhainen. Olemme päättäneet olla painottamatta lukuja Helsingin osalta, sillä aineisto on kerätty kahdella eri menetelmällä ja monet alaryhmät (esim. ikäryhmät) tulisivat liian pieniksi painottamista varten. Alueellisen tason luvut (Uusimaa) ja koko ruotsinkielisen vähemmistön luvut on painotettu sukupuolen, iän, koulutuksen ja alueen perusteella, jotta ne edustaisivat väestöä.

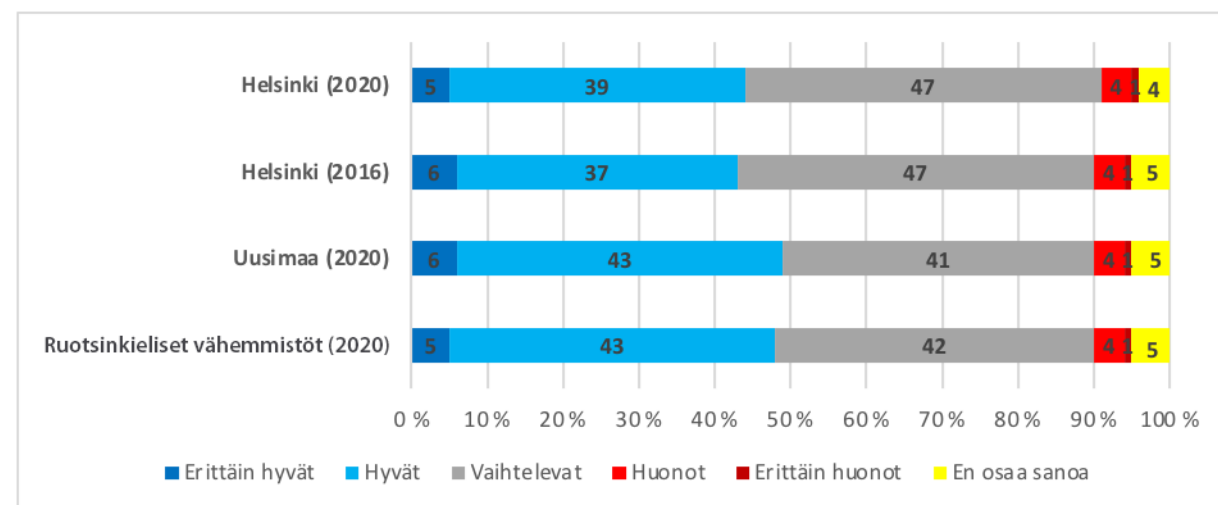

3. Kieliryhmien väliset suhteet Helsingissä

Kielibarometri 2020:een kuului kymmenen kysymystä kieli-ilmapiiiristä. Tämä raportti keskittyy näihin kysymyksiin ja siihen millaisena ruotsinkieliset kokevat kieli-ilmapiiirin Helsingissä vuonna 2020 (n=1179). Osa kysymyksistä sisältyi Kielibarometri 2016 (n=162) ja tulemme tekemään vertailuja niiden kysymysten osalta, jotka olivat mukana vuosina 2016 ja 2020. Tulemme myös tekemään vertailuja Uudenmaan alueen kanssa. Vertailuissa Uudenmaan kanssa on tärkeää muistaa, että tutkimme ainoastaan kaksikielisiä kuntia, joissa on ruotsinkielinen vähemmistö. Tässä tutkimuksessa Uudenmaan alueeseen kuuluu täten; Porvoo, Espoo, Kauniainen, Hanko, Helsinki, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Pyhtää, Sipoo, Siuntio ja Vantaa. Tämän lisäksi vertailemme millaiset Helsingin ruotsinkielisten tulokset ovat suhteessa muiden kaksikielisten kuntien ruotsinkielisten vähemmistöjen keskiarvoon. Vertailevissa analyyseissä käytetään siis keskiarvoa niistä 18 kunnasta, joissa ruotsinkieliset ovat vähemmistössä. Keskiarvoon ei siis sisälly kuntia, joissa ruotsinkieliset ovat enemmistössä, esim. Luoto ja Inkoo.

Seuraavaksi tarkastelemme lähemmin, miten Helsingin ruotsinkieliset luonnehtivat suomen- ja ruotsinkielisten välisiä suhteita kahdessa viimeisimmässä Kielibarometri-tutkimuksessa.

▼ Kuvio 3.1 Suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet kotikunnassa

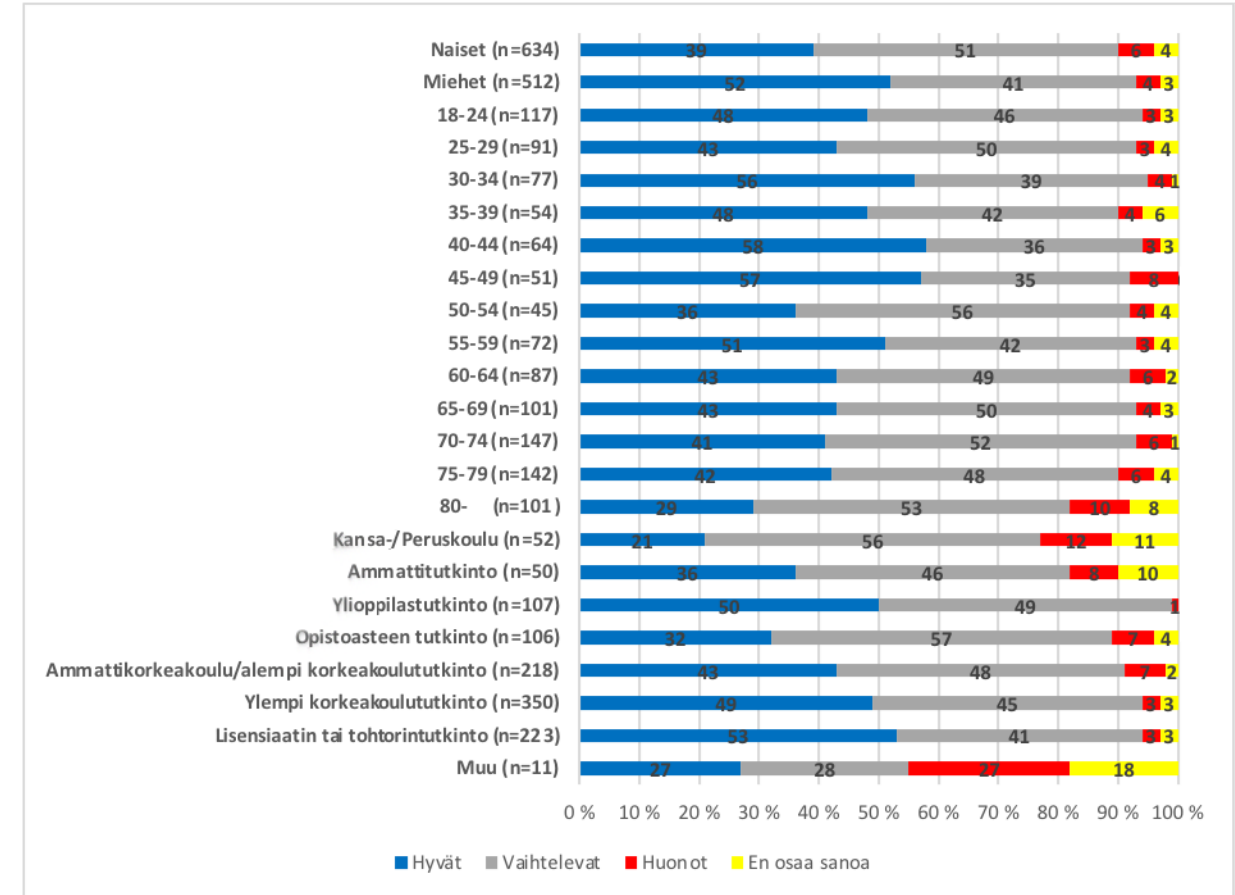

3.1 Suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet kotikunnassa

Vuosien 2016 ja 2020 välillä ei ole suuria eroja. Osuus vastaajista, jotka kokivat suhteet ”hyviksi”, kasvoi kahdella prosenttiyksiköllä vuodesta 2016 (37 %) vuoteen 2020 (39 %). Samanaikaisesti suhteita ”erittäin hyviksi” luonnehtivien osuus laski yhdellä prosenttiyksiköllä, kuudesta prosentista viiteen prosenttiin. Sekä vuoden 2016 että 2020 tutkimuksissa 47 % vastaajista luonnehti kieliryhmien välisiä suhteita ”vaihteleviksi”. Tätä on hieman ongelmallista tulkita, sillä ”vaihtelevat suhteet” voivat sisältää sekä positiivisia että negatiivisia näkemyksiä. Muutos vuosien 2016 ja 2020 välillä on siis hyvin pieni.

Harvat Helsingin ruotsinkielisistä katsovat suhteiden olevan ”huonot/erittäin huonot” (5 %), kun taas osuus, jonka mielestä suhteet ovat ”hyvät/erittäin hyvät” (44 %) on melkein yhtä suuri kuin osuus, joka pitää suhteita ”vaihtelevina” (47 %). Helsinki ei poikkea suuremmin Uudenmaan tai koko ruotsinkielisen vähemmistön keskiarvosta. Helsingissä hieman suurempi osuus pitää suhteita ”vaihtelevina” ja hieman pienempi osuus pitää suhteita ”hyvinä” verrattuna Uuteenmaahan ja koko ruotsinkieliseen vähemmistöön.

Nyt tarkastelemme lähemmin, miten sukupuoli, ikä ja koulutus vaikuttavat siihen, kuinka Helsingin ruotsinkieliset kokevat suhteet vuonna 2020. Onko naisilla optimistisempi kuva kieliryhmien välisistä suhteista? Kokevatko vanhemmat helsinkiläiset suuremmassa määrin, että kieliryhmien väliset suhteet ovat huonontuneet?

▲ Kuvio 3.2 Suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet kotikunnassa sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan

Kuviossa 3.2 vastausvaihtoehdot ”erittäin hyvät” ja ”hyvät” on yhdistetty ”hyviksi” kuvion ymmärrettävyyden parantamiseksi. Olemme tehneet samoin vastausvaihtoehdoille ”erittäin huonot” ja ”huonot”, jotka on nyt yhdistetty ”huonot” -nimikkeeseen alle. Kuten kuvio 3.2 osoittaa, miehet (52 %) luonnehtivat huomattavasti naisia (39 %) useammin suomen- ja ruotsinkielisten välisiä suhteita ”hyviksi” Helsingissä. Tämän lisäksi hieman suurempi osuus naisista (6 %) kuin miehistä (4 %) pitää suhteita ”huonoina”. Enemmistö miehistä kokee suhteet ”hyvinä”, kun

taas enemmistö naisista kokee ne ”vaihtelevina”. Ikäryhmistä 40–49-vuotiaat kokevat suhteet positiivisimmin (57–58%), kun taas iäkkäimmät ja 50–54-vuotiaat kokevat suhteet negatiivisimmin (vain 29–36% pitävät suhteita hyvinä). Matalasti koulutetut henkilöt luonnehtivat suhteita selvästi huonommiksi kuin korkeasti koulutetut. Vastaajista, joilla on kansakoulu/alempaan perusasteen koulutus, 21 % pitää suhteita hyvinä, kun taas vastaava osuus lisensiaatin/tohtorintutkinnon suorittaneiden keskuudessa on 53 %.

Taulukko 3.1 esittelee Helsingin sijoittumisen kunta-kohtaisessa vertailussa vuosina 2016 ja 2020. Kuntakohtaiseen vertailuun sisältyvät ne 18 kaksikielistä kuntaa, joissa ruotsinkieliset ovat vähemmistössä. Kunnat on sijoitettu paremmuusjärjestykseen sen perusteella, kuinka suuri osuus vastaajista luonnehti suomen- ja ruotsinkielisten välisiä suhteita ”hyviksi”.

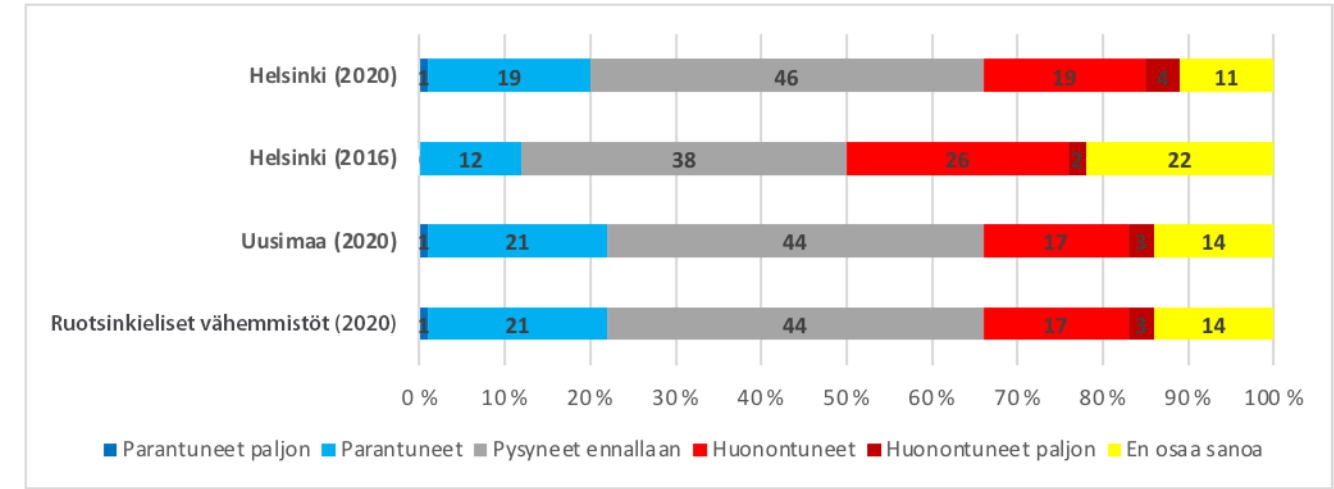
Sininen osa taulukosta näyttää Kielibarometri 2016 tulokset, kun taas punainen puoli taulukosta näyttää Kielibarometri 2020 tulokset. On tärkeää huomioida, että vastaajien määrä vaihtelee kuntien välillä, mikä saattaa osittain vaikuttaa tuloksiin. Esimerkiksi tänä vuonna 153 vantaalaista vastasi kysymykseen ”Miten kuvailisit suomen- ja ruotsinkielisten välisiä suhteita kotikunnassasi?” kun taas 1153 yhteensä

1179:stä tutkimukseen osallistuneesta helsinkiläisestä vastasi kysymykseen. On myös tärkeää muistaa, etteivät kaikki vastaajat vastaa kaikkiin kysymyksiin. Täten vastausten määrä vaihtelee hieman kysymyksittäin.

Jos katsotaan osuutta, joka luonnehti suhteita hyviksi, sijoittuu Helsinki (45 %) vuonna 2020 yhdenkaksitoista niiden 18 kunnan joukossa, joissa on ruotsinkielinen vähemmistö. Helsinki sijoittuu korkeammalle kuin Siuntio, Turku, Pyhtää, Kokkola, Kaskinen, Vantaa ja Lohja (joissa on myös ruotsinkielinen vähemmistö). Kauniainen sijoittui parhaiten sekä vuonna 2016 ja 2020. Kauniainen ruotsinkielisistä 88 % piti suomen- ja ruotsinkielisten välisiä suhteita hyvänä vuonna 2016 ja 83 % vuonna 2020.

▼ **Taulukko 3.1** Ruotsinkielisten näkemykset suomen- ja suomenkielisten välisistä suhteista, kuntakohtainen vertailu (2016 & 2020)

Kunta (2016)	Hyvät/ Erittäin hyvät	Vaihtelevat	Huonot/ Erittäin huonot	Ei osaa sanoa	Kunta (2020)	Hyvät/ Erittäin hyvät	Vaihtelevat	Huonot/ Erittäin huonot	Ei osaa sanoa
Kauniainen	88 %	10 %	0 %	2 %	Kauniainen	83 %	14 %	1 %	2 %
Hanko	62 %	31 %	3 %	4 %	Loviisa	63 %	30 %	2 %	5 %
Sipoo	57 %	37 %	3 %	3 %	Hanko	58 %	40 %	2 %	0 %
Kaskinen	56 %	41 %	3 %	0 %	Sipoo	56 %	40 %	1 %	3 %
Loviisa	56 %	38 %	2 %	4 %	Espoo	51 %	39 %	5 %	5 %
Siuntio	56 %	36 %	1 %	7 %	Lapinjärvi	51 %	44 %	2 %	3 %
Kokkola	54 %	37 %	3 %	6 %	Vaasa	51 %	45 %	2 %	2 %
Vaasa	54 %	42 %	1 %	3 %	Kirkkonummi	49 %	43 %	3 %	5 %
Lapinjärvi	50 %	40 %	5 %	5 %	Porvoo	49 %	46 %	3 %	2 %
Porvoo	50 %	47 %	0 %	3 %	Myrskylä	47 %	35 %	9 %	9 %
Espoo	49 %	38 %	7 %	6 %	Helsinki	45 %	47 %	5 %	3 %
Kirkkonummi	48 %	42 %	6 %	4 %	Siuntio	45 %	44 %	6 %	5 %
Pyhtää	48 %	40 %	5 %	7 %	Turku	44 %	46 %	6 %	4 %
Myrskylä	46 %	26 %	19 %	9 %	Pyhtää	43 %	36 %	11 %	10 %
Helsinki	43 %	47 %	4 %	6 %	Kokkola	41 %	47 %	10 %	2 %
Turku	39 %	47 %	8 %	6 %	Kaskinen	35 %	47 %	18 %	0 %
Vantaa	28 %	47 %	15 %	10 %	Vantaa	30 %	49 %	9 %	12 %
Lohja	26 %	52 %	14 %	8 %	Lohja	27 %	45 %	20 %	8 %

▲ **Kuvio 3.3** Kokemukset suomen- ja ruotsinkielisten välisen suhteiden muuttumisesta kotikunnassa viime vuosien aikana.

Kuviosta 3.3 ilmenee kuinka Helsingin ruotsinkieliset kokevat suomen- ja ruotsinkielisten välisen suhteiden muuttuneen Helsingissä viime vuosien aikana. Viidesosa (20 %) kokee suhteiden parantuneen, kun taas liki neljännes (23 %) kokee suhteiden huonontuneen. Vastaajista 46 % katsoo suhteiden pysyneen ennallaan. Enemmistö kokee siis suhteiden parantuneen tai pysyneen ennallaan. Tämä on positiivista, mutta samanaikaisesti yksi neljästä kokee suhteiden huonontuneen. Osuus vastaajista, jotka kokivat suhteiden parantuneen, kasvoi seitsemän prosenttiyksikköä (12 % → 19 %) vuoteen 2016 verrattuna. Samanaikaisesti osuus vastaajista, jotka kokivat suhteiden huonontuneen, laski seitsemän prosenttiyksikköä (26 % → 19 %). Sen sijaan niiden

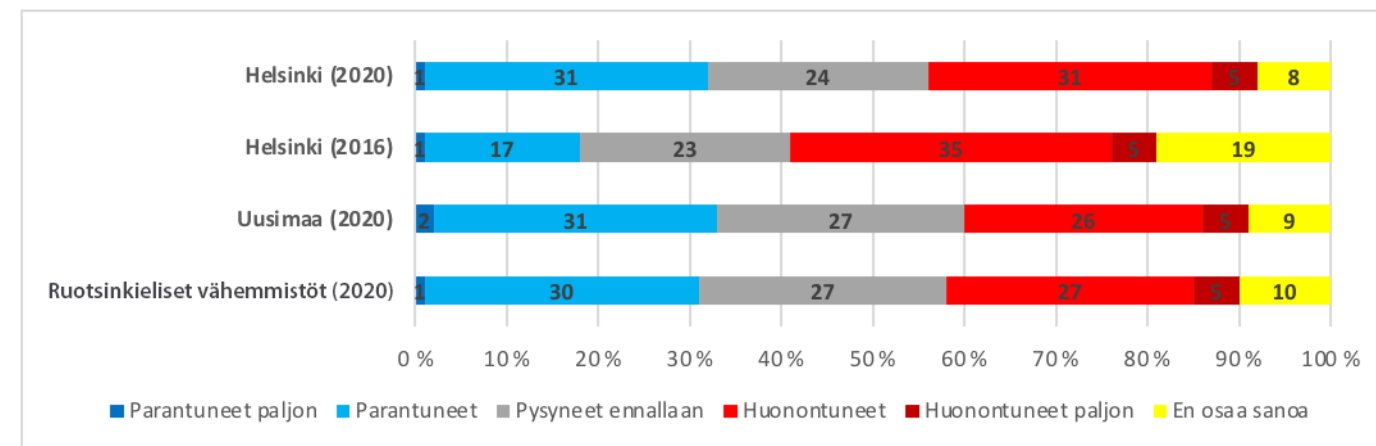
osuus, jotka kokivat suhteiden ”huonontuneen selvästi”, kasvoi kaksi prosenttiyksikköä (2 % → 4 %). Kuviossa 3.3 ei esiinny selviä eroja Helsingin ruotsinkielisten, Uudenmaan ruotsinkielisten ja koko ruotsinkielisen kieliryhmän välillä. Yleisesti ottaen voidaan todeta kieli-ilmapiiirin parantuneen viime vuosien aikana. Tämä on positiivista aikana, jolloin kieli-ilmapiiiri on yleisesti ollut haastava. Ruotsin kieli on viime vuosien aikana ollut Suomen yhteiskunnallisessa keskustelussa yhä negatiivisemmassa valossa, johtuen mm. kouluruot-sikeskustelusta, terveydenhuoltouudistuksesta ja seurauksena suomenruotsalaisalueita koskevista leikkauksista (esim. Raaseporin yhteispäivystyksen lopettaminen).

4. Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan

Kielibarometri 2016:ssa näkyi selvä trendi: ruotsinkieliset kokivat kieli-ilmapiiirin huonompana kuin suomenkieliset. Ruotsinkieliset kokivat suomenkielisiä useammin mm. asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan huonontuneen Suomessa viime vuosien aikana. Tarkastelemme nyt lähemmin, miten Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen Suomessa vuonna 2020

Kuten kuviosta 4.1 ilmenee, on tapahtunut selvä parannus siinä, miten Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen Suomessa viime vuosien aikana. Vuonna 2016, 18 % koki asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan Suomessa ”parantuneen tai parantuneen paljon”.

▼ **Kuvio 4.1 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan Suomessa**

Vuonna 2020 melkein kolmannes (32%) Helsingin ruotsinkielisistä kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”parantuneen/parantuneen paljon” viime vuosien aikana. Tämän lisäksi osuus vastaajista, joiden mielestä asenteet olivat ”huonontuneet tai huonontuneet paljon” laski neljä prosenttiyksikköä (40% → 36%).

Analyyseiden tulokset viittaavat tähän mennessä siihen, että Helsingin ruotsinkieliset ovat tyytyväisempiä kieli-ilmapiiiriin vuonna 2020 kuin vuonna 2016. Toisaalta Uuteenmaahan ja koko ruotsinkieliseen vähemmistöön verrattuna suurempi osuus

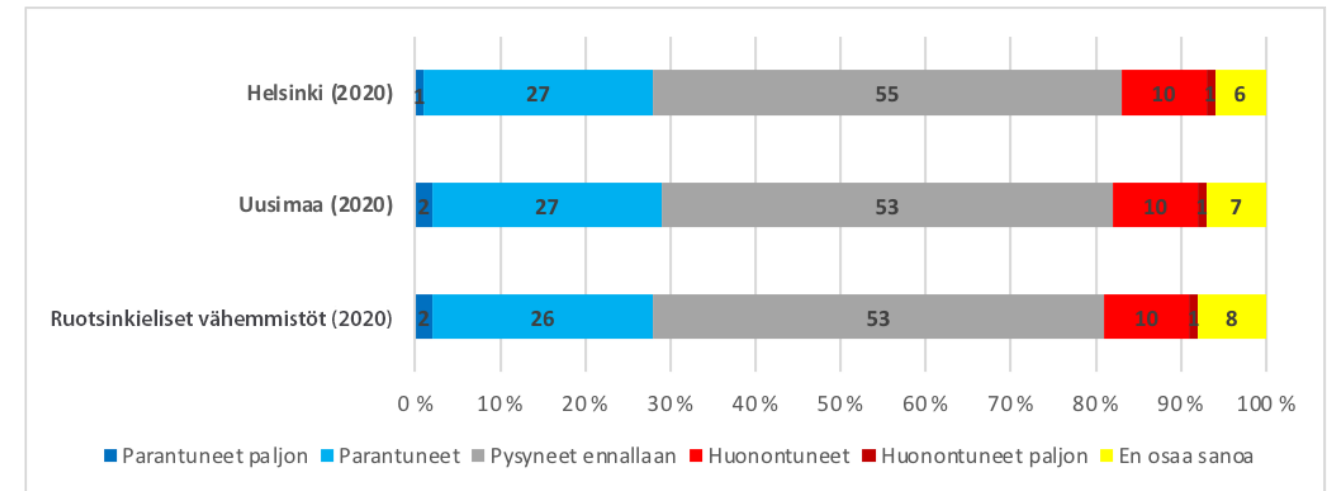
Helsingin ruotsinkielisistä kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan huonontuneen Suomessa.

Seuraavaksi esittelemme Kielibarometri 2020:n viisi uutta kysymystä kieli-ilmapiiiristä. Valitettavasti nämä kysymykset eivät ole sisältyneet aiempiin Kielibarometri-tutkimuksiin, minkä vuoksi emme voi tehdä vertailuja vuosien välillä. Tulemme kuitenkin tekemään vertailuja Uudenmaan ja koko ruotsinkielisen vähemmistön kanssa.

► **Kuvio 4.2 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan lähiympäristössä**

Kuviosta 4.2 ilmenee kuinka Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen lähiympäristössään viime vuosien aikana. Yleisesti vaikuttaa siltä, että lähiympäristön asenteissa on tapahtunut positiivinen muutos. Melkein joka kolmas (28%) kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”parantuneen tai parantuneen paljon” lähiympäristössään, kun taas 11% kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”huonontu-

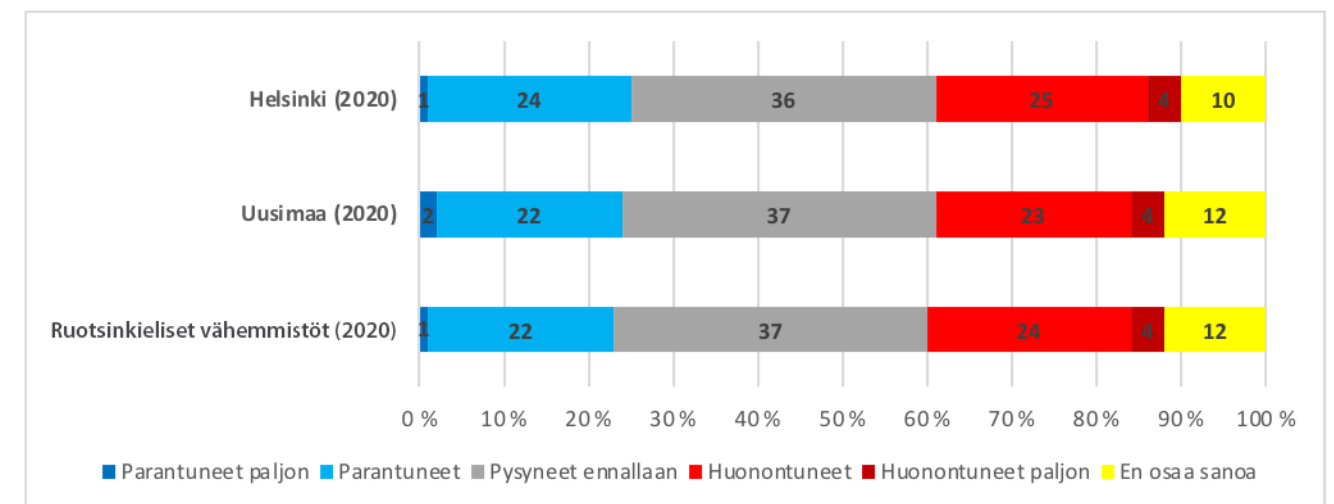
neen tai huonontuneen paljon”. Yli puolet vastaajista (55%) kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan pysyneen ennallaan lähiympäristössään viime vuosien aikana. On vaikeaa sanoa varmuudella mitä ”pysyneet ennallaan” merkitsee. Mikäli vastaaja on kokenut lähiympäristönsä asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan olleen hyvät jo aiemmin, on tulos positiivinen, mutta jos kokemukset ovat aiemmin olleet negatiivisia ovat ne ennallaan pysyessään negatiivisia myös nyt. Kuten kuviosta 4.2 näkyy, ei Helsingin ruotsinkielisten, Uudenmaan ja koko ruotsinkielisen vähemmistön välillä esiinny juurikaan eroja.

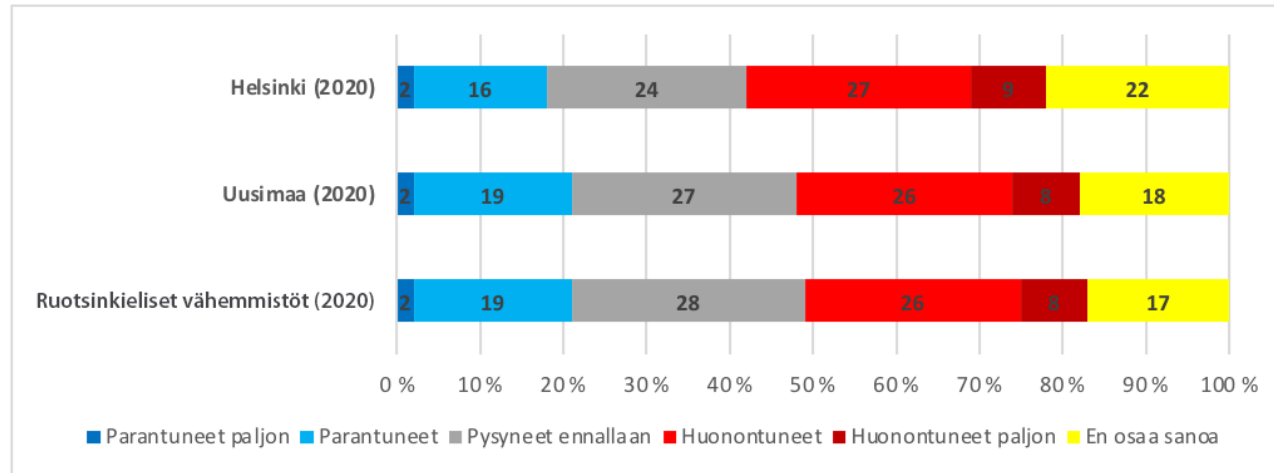

Kuvio 4.3 näyttää kuinka Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen tiedotusvälineissä viime vuosien aikana. Neljännes (25%) katsoo asenteiden ”parantuneen tai parantuneen paljon”, kun taas 29% katsoo asenteiden ”huonontuneen tai huonontuneen paljon” tiedotusvälineissä. Toisin sanoen Helsingin ruotsinkieliset ovat jakautuneet koskien tiedotusvälineiden kieli-ilmapiiiriä.

▼ **Kuvio 4.3 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan tiedotusvälineissä**

Ainoastaan 1% mielestä asenteet tiedotusvälineissä ovat viime vuosien aikana ”parantuneet paljon” kun taas 4% katsoo asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”huonontuneen paljon” tiedotusvälineissä. 36% kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan pysyneen ennallaan tiedotusvälineissä viime vuosien aikana. On huolestuttavaa huomata, että useampi kuin joka neljäs (29%) Helsingin ruotsinkielisistä kokee tiedotusvälineiden kieli-ilmapiiirin huonontuneen. Sama trendi on nähtävissä kaikkien ruotsinkielisten keskuudessa, niin Helsingissä, Uudellamaalla kuin muualla Suomessa.

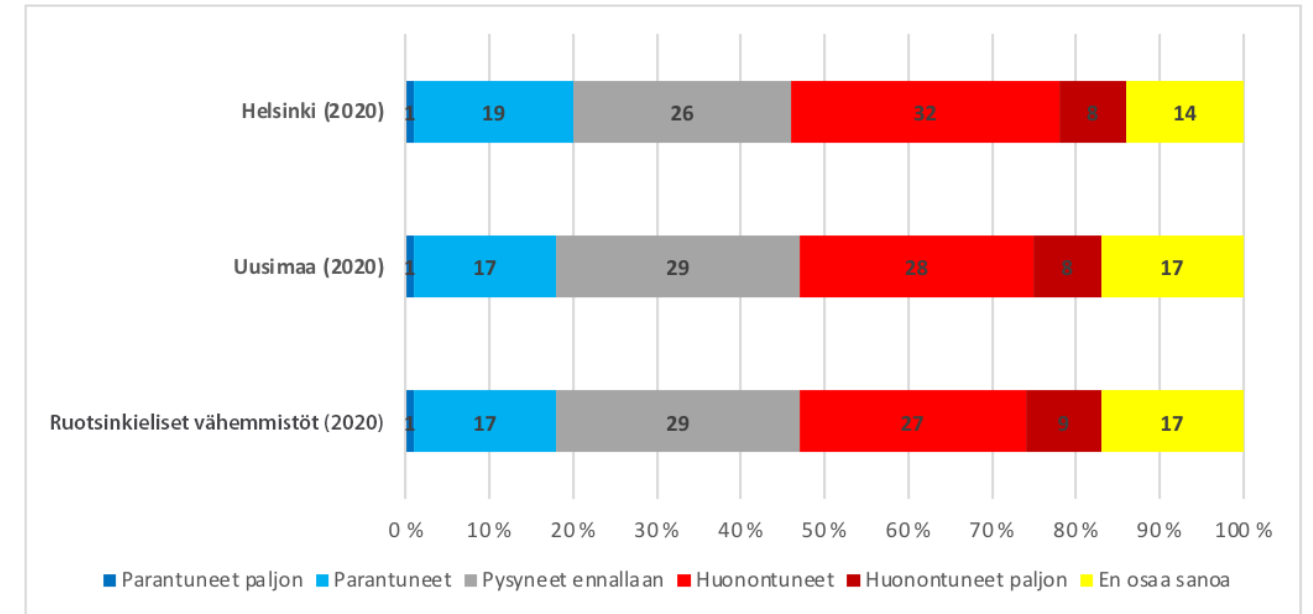
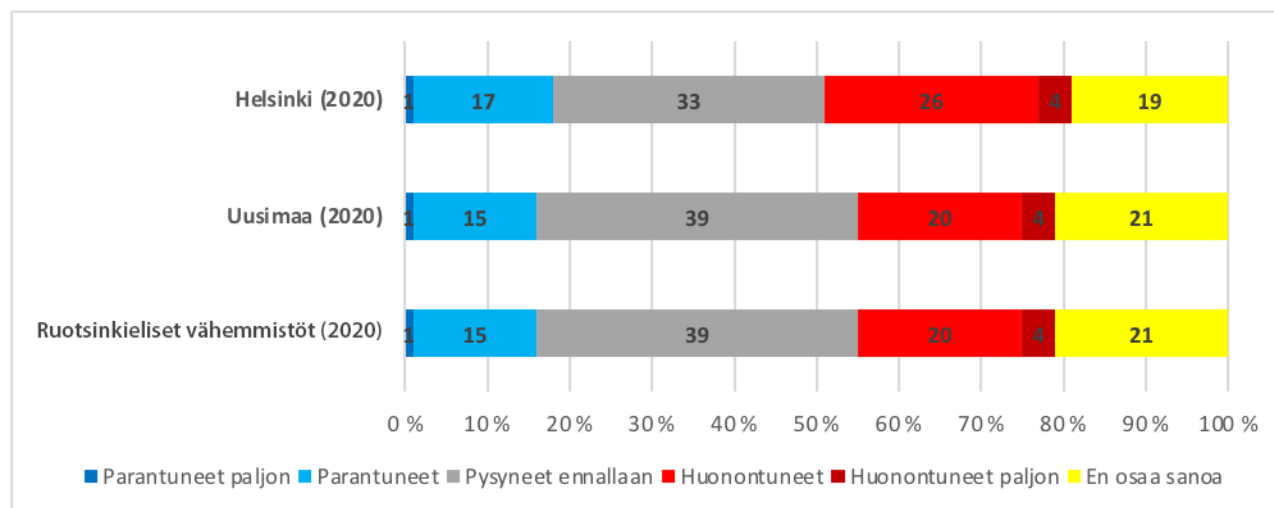

▲ Kuvio 4.4 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan sosiaalisessa mediassa

Kuten kuvioista 4.4. ilmenee, 18 % kokee että asenteet muita kieliryhmiä kohtaan ovat ”parantuneet tai parantuneet paljon” sosiaalisessa mediassa viime vuosien aikana. Samanaikaisesti 27 % kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”huonontuneen” ja 9 % kokee asenteiden ”huonontuneen paljon” sosiaalisessa mediassa. Vain kaksi prosenttia kokee asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan ”parantuneen paljon” sosiaalisessa mediassa. Vastaajista 24 % katsoo asenteiden pysyneen ennallaan viime vuosien aikana, kun taas 22 % ei osannut sanoa olivatko asenteet muuttuneet.

Reilu neljäsosa (27 %) Helsingin ruotsinkielisistä kokee sosiaalisen median kieli-ilmapiiirin huonontuneen viime vuosien aikana, mikä on hyvin huolestuttava tulos. Jos laskemme yhteen vastausosuudet ”huonontuneet” ja ”huonontuneet paljon”, kokee reilu kolmannes (36 %) Helsingin ruotsinkielisistä, että sosiaalisen median kieli-ilmapiiiri on huonontunut. Helsingin ruotsinkieliset ovat hieman kriittisempiä sosiaalisen median kieli-ilmapiiiriä kohtaan verrattuna Uuteenmaahan ja koko ruotsinkieliseen vähemmistöön.

▼ Kuvio 4.5 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan paikallispolitiikassa

▲ Kuvio 4.6 Asenteet muita kieliryhmiä kohtaan valtakunnallisessa politiikassa

Kuvioista 4.5 ja 4.6 käy ilmi, että Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan huonontuneen politiikassa viime vuosien aikana. Niiden osuus, jotka katsovat asenteiden huonontuneen on suurempi kuin niiden, jotka katsovat asenteiden parantuneen. Jos laskemme yhteen vastausosuudet ”huonontuneet” ja ”huonontuneet paljon”, kokee 30 % vastaajista paikallispolitiikan kieli-ilmapiiirin huonontuneen, ja valtakunnallisen politiikan osalta osuus on 40 %.

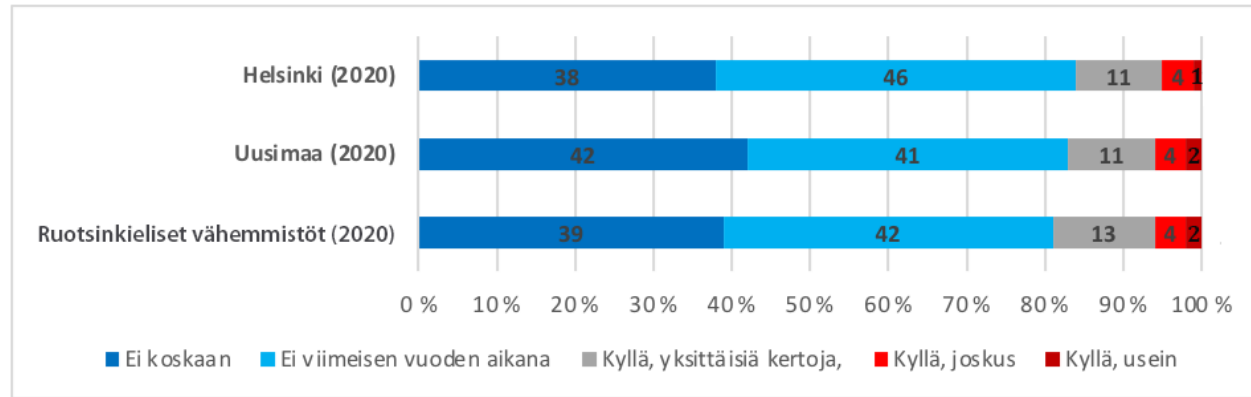
Muun muassa keskustelu ruotsin kielen asemasta Suomessa on luultavasti vaikuttanut Helsingin ruotsinkielisten kokemuksiin asenteista muita kieliryhmiä kohtaan politiikassa. Helsingin ruotsinkieliset suhtautuvat hieman kriittisemmin paikallispolitiikan ja valtakunnallisen politiikan kieli-ilmapiiiriin Uuteenmaahan ja koko ruotsinkieliseen vähemmistöön verrattuna.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Helsingin ruotsinkieliset kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan parantuneen Suomessa ja lähiympäristössään viime vuosien aikana. Sen sijaan he kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan huonontuneen tiedotusvälineissä, sosiaalisessa mediassa ja politiikassa.

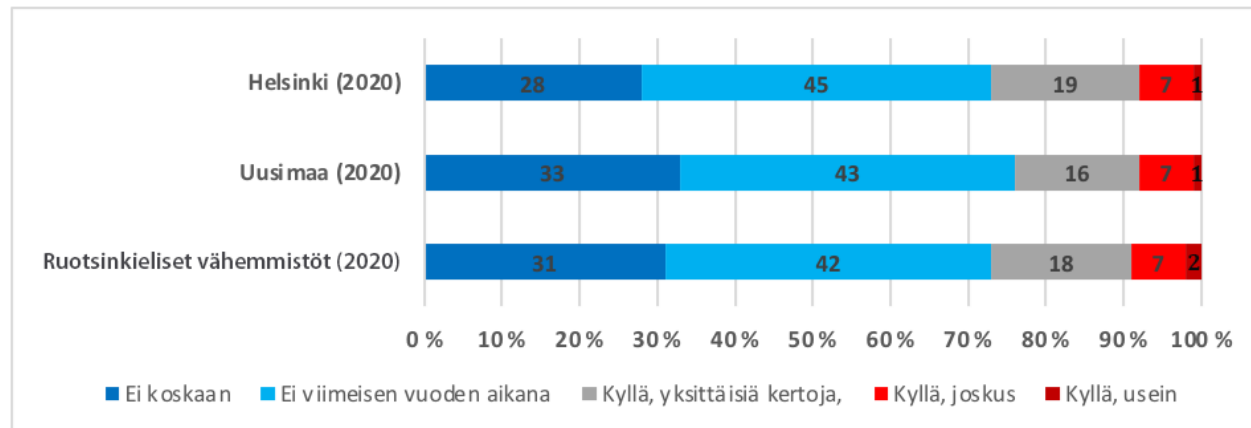
5. Koetut ennakkoluulot, häirintä ja syrjintä

Kielibarometri 2020:een sisältyi kaksi kysymystä koetusta häirinnästä tai syrjinnästä johtuen vastaajan äidinkielestä. Aiemmat kansalliset tutkimukset ovat osoittaneet, että häirintää ja syrjintää kohdataan useimmin julkisilla paikoilla, joukkoliikenteessä, sosiaalisessa mediassa, internetissä, puistoissa ja baareissa². Kielibarometri 2020:n häirintää koskeva kysymys muotoiltiin seuraavasti: ”Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana kohdannut ennakkoluuloja tai häirintää (esim. suullisesti, sähköpostitse ja/tai eleitse) koska olet puhunut ruotsia?”. Vastaajat saivat valita seuraavan viiden vastausvaihtoehdon väliltä: ”kyllä, usein” / ”kyllä, joskus” / ”kyllä, yksittäisiä kertoja” / ”Ei viimeisen vuoden aikana” / ”Ei koskaan”. Jos vastaaja oli vastannut myöntävästi kysymykseen, kehoitettiin häntä perustelemaan vastaustaan avoimessa kirjoituskentässä. Kielibarometri 2020:n syrjintää koskeva kysymys muotoiltiin seuraavasti: ”Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana kohdannut syrjintää (joutunut epäedulliseen asemaan, loukattu tai kohdeltu huonommin) koska olet puhunut ruotsia?”. Vastausasteikko oli sama kuin häirintään liittyvässä kysymyksessä, myös tämän kysymyksen kohdalla myönteisesti vastanneita kehoitettiin perustelemaan vastaustaan.

² ”Usein joutuu miettimään, miten pitäisi olla ja minne olla menemättä” Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin (2016) – Oikeusministeriö.

▲ Kuvio 5.1 Syrjintä viimeisen 12 kuukauden aikana koska olet puhunut ruotsia

▲ Kuvio 5.2 Ennakkoluulot ja häirintä viimeisen 12 kuukauden aikana koska olet puhunut ruotsia

Helsingin ruotsinkielisistä 16 % on kohdannut syrjintää yksittäisiä kertoja/joskus/usein, kun taas 27 % on kohdannut häirintää yksittäisiä kertoja/joskus/usein kielensä vuoksi. Vain yksi prosentti kertoo kohdanneensa syrjintää ja/tai häirintää usein. Vastaajista 46 % ilmoittaa, ettei ole kohdannut syrjintää viimeisen vuoden aikana, 38 % vastaajista ei ole koskaan kohdannut syrjintää.

Häirinnän osalta 45 % ilmoittaa, ettei ole kohdannut häirintää viimeisen vuoden aikana, kun taas 28 % ei ole koskaan kohdannut häirintää ruotsin puhumisen vuoksi. Helsingin, Uudenmaan ja koko maan ruotsinkielisen vähemmistön välillä ei ilmene selviä eroja. On ilahduttavaa, että enemmistö ei ole kohdannut syrjintää tai häirintää viimeisen vuoden

aikana, mutta samanaikaisesti melkein joka viides kertoo joskus kohdanneensa syrjintää ja/tai häirintää. Missä häirintää ja syrjintää sitten kohdataan? Useimmat avoimet kommentit Kielibarometri 2020:ssä koskevat loukkauksia ja verbaliisia eleitä joukkoliikenteessä. Tämän lisäksi monet kertovat saaneensa huonompaa kohtelua palvelualalla ruotsin kielen puhumisen takia. Palvelualalla tarkoitetaan tässä tapauksessa monia eri aloja, kuten hotelli- ja ravintola-alaa, kulttuuri- ja viihdealaa, viranomaisia ja terveydenhuoltoalaa. Alla esitellään muutamia anonyymeiksi muutettuja sitaatteja paikoista, joissa on kohdattu häirintää ja syrjintää Helsingissä:

”Julkisissa liikennevälineissä”
”Vihaisia katseita metrossa”
”Bussissa tai junassa luodaan joskus vihaisia katseita, jos puhuu ruotsia”
”Ruotsin puhuminen raitiovaunussa herättää moitteita.”
”Viranomaisen kieltäytyy puhumasta ruotsia, tai palvelemasta ruotsiksi. Sain Finnairilta tietoa Covid-19:sta ainoastaan suomeksi ja englanniksi. Ruotsi korvataan useimmiten englannilla.”
”Asenne (ruotsia kohtaan) ja palvelu huonontuu”
”Terveydenhuollossa lääkärit ovat sanoneet, etteivät puhu ruotsia”
”Lääkärikäynnillä on ollut pakko vaihtaa suomeen”
”Ei saa palvelua ruotsiksi kaikilta tahoilta”
”Virastojen työntekijät eivät useimmiten osaa ruotsia”
”Huonompaa palvelua.”
”Ei saanut palvelua ruotsiksi.”

Häirintää tai syrjintää kohdanneet Helsingin ruotsinkieliset kohtaavat sitä usein joukkoliikenteessä. Moni kertoo kohdanneensa suullista häirintää ja vihaisia katseita joukkoliikenteessä koska ovat puhuneet ruotsia. Sitaatit viittaavat siihen, ettei ruotsinkielinen palvelu ole selviö. Monet Helsingin ruotsinkielisistä kokevat mahdollisuudet saada ruotsinkielistä palvelua puutteellisiksi, tämä koskee

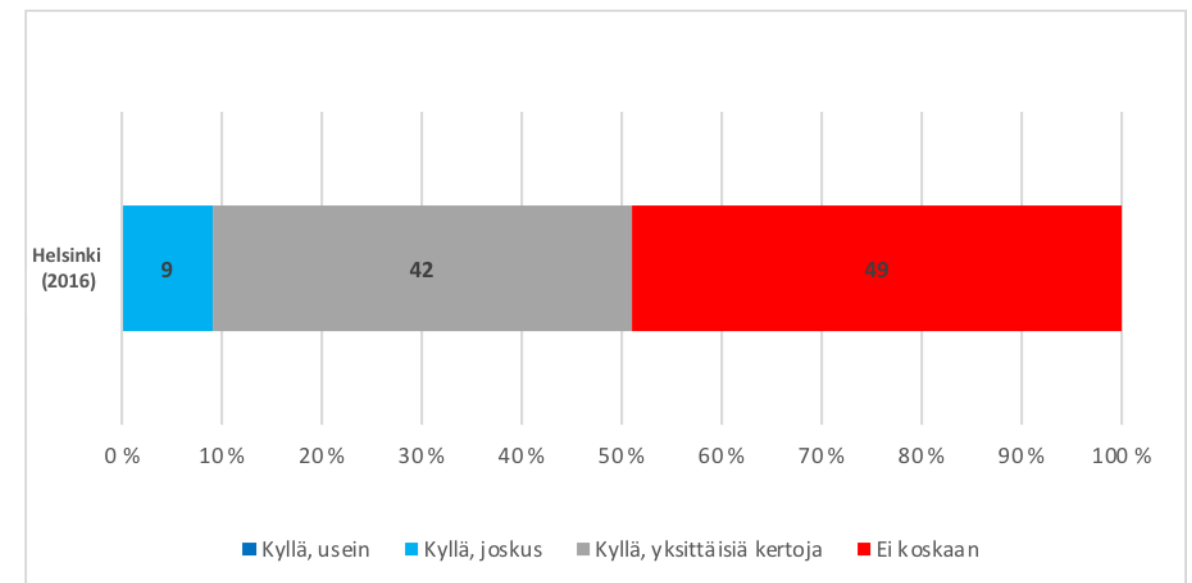
mm. asiointia viranomaisten kanssa ja lääkärikäyntejä. On huolestuttavaa, että ruotsinkieliset kokevat tarpeelliseksi vaihtaa suomeen lääkärissä käydessään. Yleisesti tulokset osoittavat, että ruotsinkielinen palvelu on puutteellista palvelualalla ja että ruotsinkieliset ovat monesti pakotettuja vaihtamaan suomeen saadakseen asiansa hoidettua.

5.1 Häirintä ja syrjintä vuonna 2016

Miten häirinnän ja syrjinnän esiintyminen on muuttunut Helsingin ruotsinkielisten osalta vuosien 2016 ja 2020 välillä? Kielibarometri 2016:ssa kysyttiin kokemuksista häirinnän ja/tai syrjinnän suhteen, ja kysymys oli muotoiltu seuraavasti: *”Oletko joutunut arjessasi häirinnän ja/tai syrjinnän kohteeksi (esim. sanallinen loukkaus, sähköpostitse tai eleet) kieleksi takia?”* Kysymyksellä oli neljä vastausvaihtoehtoa: *”kyllä, usein”* / *”kyllä, joskus”* / *”kyllä, muutaman kerran”* / *”en koskaan”*.

Koska häirintään ja syrjintään liittyvää kysymystä ja vastausvaihtoehtoja ei ole muotoiltu samalla tapaa vuosina 2016 ja 2020, on vaikeaa tehdä tarkoituksenmukaisia vertailuja. Vuonna 2020 kysymys jaettiin kahteen kysymykseen ja vastausvaihtoehto *”ei viimeisen vuoden aikana”* lisättiin. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että häirintää ja/tai syrjintää kohdanneiden

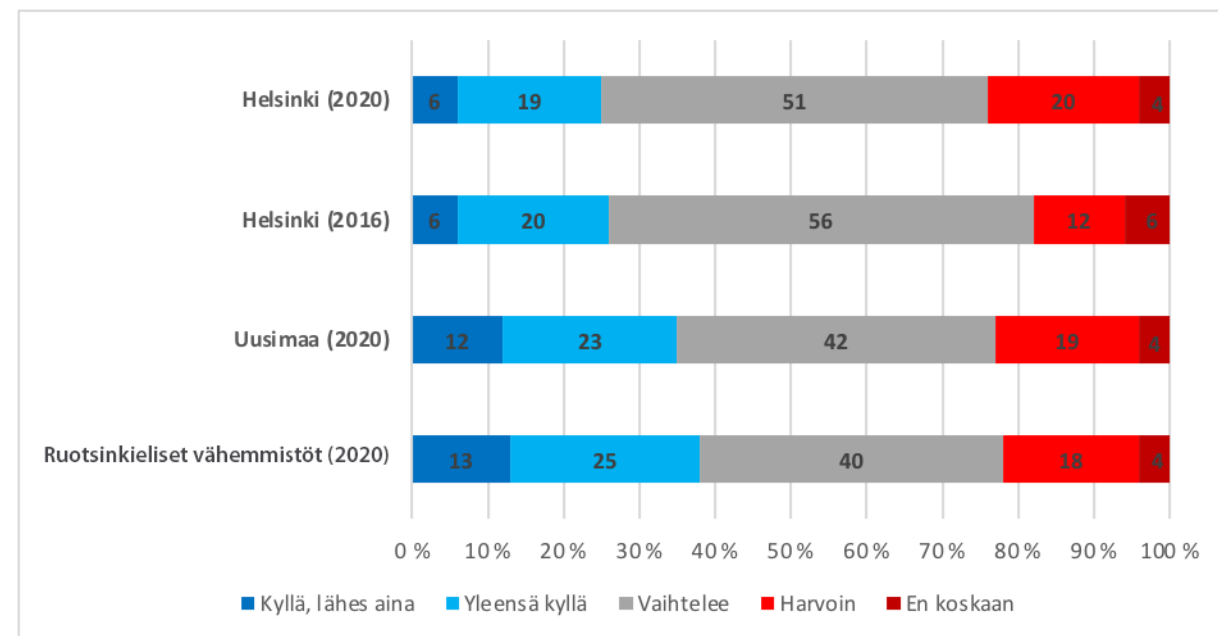
▼ Kuvio 5.3 Häiritty ja/tai syrjitty oman kielen vuoksi 2016

osuus on laskenut vuodesta 2016. Vuonna 2016 yhdeksän prosenttia ilmoitti joskus kohdanneensa häirintää ja/tai syrjintää, kun vastaavat osuudet olivat vuonna 2020 neljä prosenttia (syrjintä) ja seitsemän prosenttia (häirintä). Yli puolet ilmoitti kohdanneensa häirintää ja/tai syrjintää usein, joskus tai yksittäisinä kertoina vuonna 2016 ja tämä luku on laskenut huomattavasti. Tämä voi johtua siitä, että monet, jotka vastasivat ”muutaman kerran” vuonna 2016, vastasivat ”ei viimeisen vuoden aikana” vuonna 2020. Parannus on joka tapauksessa havaittavissa.

Ajan myötä on kuitenkin tapahtunut negatiivista kehitystä liittyen niihin Helsingin ruotsinkielisiin, jotka eivät ole kohdanneet häirintää tai syrjintää. Vuonna 2016 melkein puolet (49 %) ilmoitti ettei ollut kohdannut häirintää tai syrjintää, kun taas Kielibarometri 2020:ssä 38 % ilmoitti, ettei ollut kohdannut syrjintää ja 28 % ettei ollut kohdannut häirintää. Näitä lukuja on tosin vaikeaa verrata suoraan keskenään, sillä vastausvaihtoehto ”ei viimeisen vuoden aikana” tuli mukaan vuonna 2020.

▼ Kuvio 6.1 Yritätkö yleensä saada julkisia palveluja omalla kielellä?

6. Mahdollisuudet ruotsinkieliseen palveluun

Suomen kielilaki uudistettiin vuonna 2004, jolloin mm. kiinnitettiin enemmän huomiota siihen, kuinka tärkeää on saada palvelua molemmilla kansalliskielillä kunnallisilta ja valtiollisilta viranomaisilta. Suomen kielilain mukaan kaikilla Suomen kansalaisilla on oikeus palveluun joko suomeksi tai ruotsiksi asioidessaan valtiollisten ja/tai kunnallisten viranomaisten kanssa.

”Valtion viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.” (Suomen Kielilaki 6.6.2003/423).³

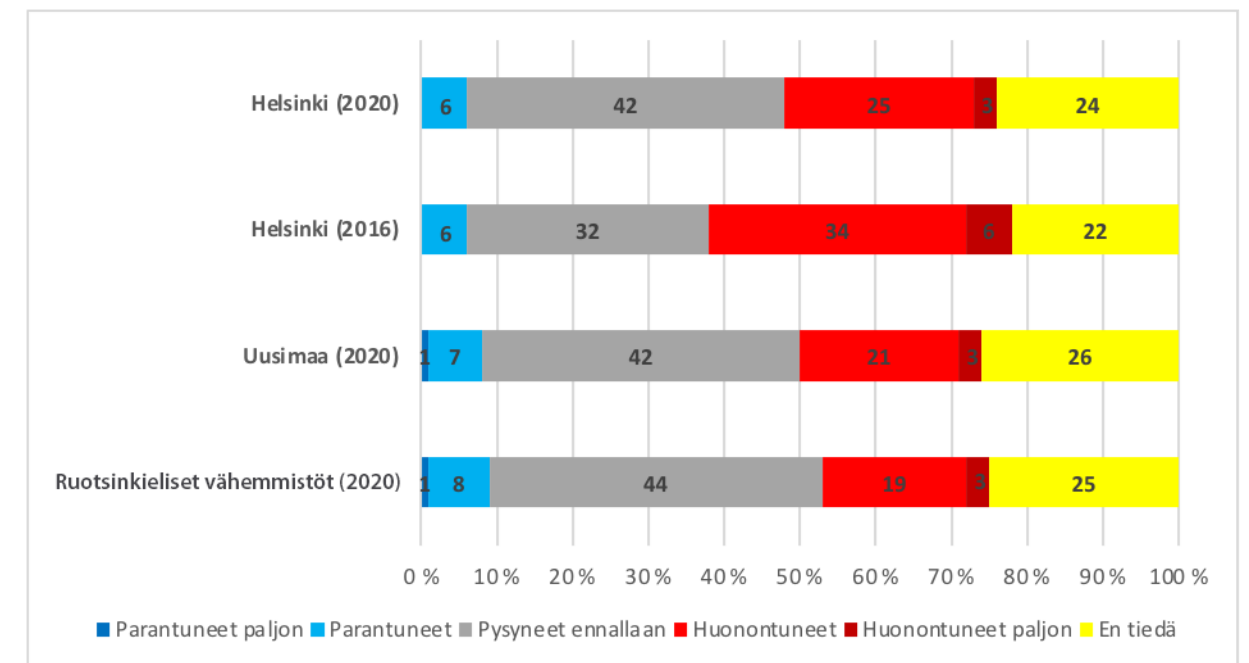
Kielibarometri 2020:n tulokset viittaavat siihen, että ruotsinkielinen palvelu ei ole itsestäänselvyys Suomessa, uudistuneesta kielilaista huolimatta. Seuraavaksi tarkastelemme miten Helsingin ruotsinkieliset toimivat, mikäli he eivät saa palvelua ruotsiksi. Vaihtavatko he suomeen, jos eivät saa palvelua ruotsiksi? Miten he kokevat ruotsinkielisen palvelun muuttuneen viime vuosien aikana? Analysoimme vuosien mittaan tapahtunutta muutosta ja teemme vertailuja Uudenmaan ja koko ruotsinkielisen vähemmistön kanssa.

³ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030423>.

Joka neljäs Helsingin ruotsinkielisistä yrittää ”lähes aina” tai ”yleensä” saada palvelua ruotsiksi (kuvio 6.1). Tämä koskee sekä tämän vuoden tutkimusta (25 %) että vuoden 2016 Kielibarometriä (26 %). Vuonna 2016 enemmistö Helsingin ruotsinkielisistä (56 %) ilmoitti, että pyrkii vaihtelevasti saamaan palvelua ruotsiksi, kun vastaava luku oli tämän vuoden tutkimuksessa 51%. Kielibarometri 2020:ssa omalla äidinkielellään harvoin palvelua pyytävien ruotsinkielisten helsinkiläisten osuus oli kasvanut kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Sen sijaan osuus vastaajista, jotka eivät koskaan yritä saada palvelua ruotsiksi, pieneni kahdella prosenttiyksiköllä (6 % → 4 %). Suurempaa muutosta ei ole tapahtunut vuosien aikana, lukuun ottamatta kasvua siinä osuudessa vastaajia, jotka yrittävät harvoin saada ruotsinkielistä palvelua.

Tutkimusraportissa *Kielibarometri 2004-2016* ilmeni suuria eroja siinä, kuinka usein suomen- ja ruotsinkieliset pyytävät palvelua äidinkielellään. Suomenkieliset ovat selvästi ruotsinkielisiä taipuvaisempia pyytämään palvelua äidinkielellään. Kielibarometri 2020:n mukaan Helsingin ruotsinkieliset eivät yritä aiempaa useammin saada palvelua ruotsiksi. Tämä

▼ Kuvio 6.2 Mahdollisuudet saada palvelua omalla kielellä kotikunnassa

johtuu varmasti osittain siitä, että useimmat Helsingin ruotsinkielisistä osaavat hyvin suomea ja ovat päivittäin tekemisissä suomen kielen kanssa. Osuus vastaajista, jotka pyytävät ”lähes aina/ yleensä” palvelua ruotsiksi, on korkeampi Uudellamaalla ja koko ruotsinkielisen vähemmistön keskuudessa kuin Helsingissä. Tämä johtuu todennäköisesti osittain siitä, että ruotsinkieliset esim. Raaseporissa ja Vaasassa eivät käytä suomea yhtä usein kuin Helsingin ruotsinkieliset, eivätkä ole yhtä taipuvaisia vaihtamaan suomeen.

Kuvio 6.2 näyttää kuinka Helsingin ruotsinkielisten kokemukset mahdollisuuksista saada palvelua ruotsiksi ovat muuttuneet viimeisen kahden vuoden aikana. Vuosina 2016 ja 2020 kuusi prosenttia vastaajista katsoi mahdollisuuksien saada palvelua ruotsiksi Helsingissä ”parantuneen paljon / parantuneen”. Vuonna 2020 reilu neljännes (28 %) helsinkiläisistä totesi mahdollisuuksien ruotsinkieliseen palveluun ”huonontuneen/ huonontuneen paljon”. Tosin neljä vuotta aiemmin 40 % Helsingin ruotsinkielisistä koki mahdollisuuksien ruotsinkieliseen palveluun ”huonontuneen/ huonontuneen paljon”. Muutos on pääasiassa tapahtunut mahdollisuuksien huonontumisesta niiden säilymiseen ennallaan. Verrattuna Uuteenmaan ja koko ruotsinkielisen vähemmistöön, Helsingin ruotsinkielisillä on hieman negatiivisem-

mat kokemukset mahdollisuuksista saada ruotsinkielistä palvelua. Kuten neljännessä luvussa kävi ilmi, kokevat Helsingin ruotsinkieliset kieli-ilmapiirin huonontuneen paikallispolitiikassa ja valtakunnallisessa politiikassa. Tämä voi osittain johtua viranomaisten puutteellisesta ruotsinkielisestä palvelusta, mikä johtaa siihen, että ruotsinkieliset helsinkiläiset kokevat, etteivät heidän kielelliset oikeutensa toteudu. Kieli-ilmapiiriin vaikuttavat mm. valtaväestön asenteet, julkinen keskustelu ja tietämys ja tietoisuus niistä kielistä, joita maassa puhutaan. Kieli-ilmapiiri vaikuttaa myös siihen, uskaltaako pyytää palvelua ruotsiksi tai käyttää ruotsia kaupungilla.

7. Yhteenveto

Tässä raportissa esiteltiin, miten Helsingin ruotsinkieliset kokevat kieli-ilmapiirin kaupungissaan. Suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet ovat parantuneet (seitsemän prosenttiyksikköä) viime vuosien aikana. Samanaikaisesti niiden vastaajien osuus, jotka kokevat suhteiden huonontuneen, on laskenut seitsemän prosenttiyksikköä. Tämän lisäksi Helsinki nousi neljä sijaa kuntakohtaisessa vertailussa (katso taulukko 3.1). Helsingissä ruotsinkieliset miehet suhtautuvat naisia positiivisemmin suomen- ja ruotsinkielisten välisiin suhteisiin, ja luonnehtivat suhteita useammin hyviksi. Huomattavia eroja esiintyy myös siinä, miten matalasti ja korkeasti koulutetut luonnehtivat suhteita. Korkeasti koulutetuilla on myönteisempi kuva suhteista kuin matalasti koulutetuilla.

Helsingin ruotsinkieliset kokevat, että asenteet muita kieliryhmiä kohtaan ovat parantuneet Suomessa ja lähiympäristössä viime vuosien aikana. Sen sijaan he kokevat asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan huonontuneen tiedotusvälineissä, sosiaalisessa mediassa, paikallispolitiikassa ja valtakunnallisessa politiikassa. Reilu neljännes Helsingin ruotsinkielisistä kokee kieli-ilmapiirin huonontuneen tiedotusvälineissä ja paikallispolitiikassa. Yli kolmasosa kokee kieli-ilmapiirin huonontuneen sosiaalisessa mediassa ja valtakunnallisessa politiikassa. Tämä on linjassa muun ruotsinkielisen vähemmistön tuloksen kanssa, mikä on huolestuttavaa. Mitä voimme tehdä kieli-ilmapiirin parantamiseksi näillä alueilla? Näkemykset suomenruotsalaisista ja ruotsin

kielestä ovat huonontuneet mm. seurauksena populistisesta siirtymästä iltapäivälehdistöissä ja sosiaalisessa mediassa. Perussuomalaisten nousu ja ruotsin kielen ja ruotsinkielisten ratkaisujen kyseenalaistaminen puolueen toimesta ovat varmasti myötävaikuttavia selityksiä kieli-ilmapiirin huonontumiselle valtakunnallisessa politiikassa. Sipilän hallituksen aikana korkeammalla poliittisella tasolla ei ollut yksimielisyyttä siitä, että ruotsin kieli on tärkeä osa maan identiteettiä ja että kaksikielisyttä on varjeltava. Marinin hallituksella on täysin toisenlainen asenne ruotsin kieleen ja kaksikielisyyteen. Nähtäväksi jää miten tämä vaikuttaa tulevaisuuden kieli-ilmapiiriin. Myös alueellisen ja paikallisen tason teoilla on suuri merkitys.

Aiempaa harvemmat Helsingin ruotsinkielisistä kohtaavat häirintää ja/tai syrjintää. Mutta samanaikaisesti neljäsosa on kohdannut ennakkoluuloja tai häirintää. Tämä on huolestuttavaa. Myös ruotsinkielistä palvelua pyytävien osuus on laskenut. Valtaosa katsoo mahdollisuuksien saada ruotsinkielistä palvelua pysyneen ennallaan viimeisen kahden vuoden aikana.

Lopuksi voidaan todeta, että kieli-ilmapiiri on parantunut Helsingissä viime vuosien aikana. Ruotsinkieliset helsinkiläiset luonnehtivat kotikuntansa suomen- ja ruotsinkielisten suhteita hyviksi aiempaa useammin. On kuitenkin useita tilanteita, joissa kieli-ilmapiiriä tulee, ja toivottavasti myös voidaan, parantaa. Raportin suurin huolenaihe on osuus vastaajista, jotka kokevat kieli-ilmapiirin huonontuneen selvästi tiedotusvälineissä, politiikassa ja sosiaalisessa mediassa. ♦

Liite muuttujista

Kielibarometri 2020

Taustamuuttajat

Mikä on sukupuolesi?

1. Mies
2. Nainen

Mikä on korkein kouluaste, jonka olet suorittanut?

1. Kansa-/peruskoulu
2. Ammattitutkinto
3. Ylioppilastutkinto
4. Opistoasteen ammatillinen tutkinto tai vastaava
5. Ammattikorkeakoulu/alempi korkeakoulututkinto
6. Ylempi korkeakoulututkinto
7. Lisensiaatin- tai tohtorintutkinto
8. Muu, mikä?

Ikäryhmät

1. 18–24
2. 25–29
3. 30–34
4. 35–39
5. 40–44
6. 45–49
7. 50–54
8. 55–59
9. 60–64
10. 65–69
11. 70–74
12. 75–79
13. 80–

Muuttajat

Miten kuvailisit suomen- ja ruotsinkielisten kuntalaisten välisiä suhteita kunnassasi?

1. Erittäin hyvät
2. Hyvät
3. Vaihtelevat
4. Huonot
5. Erittäin huonot
6. En osaa sanoa

Miten suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet ovat muuttuneet kunnassasi viime vuosien aikana?

1. Muuttuneet paljon myönteisemmiksi
2. Muuttuneet myönteisemmiksi
3. Ei muutosta
4. Muuttuneet kielteisemmiksi
5. Muuttuneet paljon kielteisemmiksi
6. En osaa sanoa

Miten koet asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen viime vuosien aikana – Suomessa, lähiympäristössäsi, tiedotusvälineissä, sosiaalisessa mediassa, paikallispolitiikassa, valtakunnallisessa politiikassa?

1. Parantuneet paljon
2. Parantuneet
3. Pysyneet ennallaan
4. Huonontuneet
5. Huonontuneet paljon
6. En osaa sanoa

Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana kohdannut ennakkoluuloja tai häirintää (esim. suullisesti, sähköpostitse ja/tai eleitse) koska olet puhunut suomea?

1. Kyllä, usein
2. Kyllä, joskus
3. Kyllä, yksittäisiä kertoja
4. Ei viimeisen vuoden aikana
5. Ei koskaan
6. Mikäli kyllä, perustelisitko vastauksesi

Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana kohdannut syrjintää (joutunut epäedulliseen asemaan, loukattu tai kohdeltu huonommin) koska olet puhunut suomea?

1. Kyllä, usein
2. Kyllä, joskus
3. Kyllä, yksittäisiä kertoja
4. Ei viimeisen vuoden aikana
5. Ei koskaan
6. Mikäli kyllä, perustelisitko vastauksesi

Yritätkö yleensä saada julkisia palveluja omalla kielellä?

1. Kyllä, lähes aina
2. Yleensä kyllä
3. Vaihtelee
4. Harvoin
5. En koskaan

Mihin suuntaan kielellinen palvelu on kehittynyt kunnassanne viime vuosien aikana?

1. Parantunut paljon
2. Parantunut
3. Pysynyt ennallaan
4. Huonontunut
5. Huonontunut paljon
6. En tiedä

Kielibarometri 2016

Miten kuvailisit suomen- ja ruotsinkielisten kunta-laisten välisiä suhteita kunnassasi?

1. Erittäin hyvät
2. Hyvät
3. Vaihtelevat
4. Huonot
5. Erittäin huonot
6. En osaa sanoa

Miten suomen- ja ruotsinkielisten väliset suhteet ovat muuttuneet kunnassasi viime vuosien aikana?

1. Muuttuneet paljon myönteisemmiksi
2. Muuttuneet myönteisemmiksi
3. Ei muutosta
4. Muuttuneet kielteisemmiksi
5. Muuttuneet paljon kielteisemmiksi
6. En osaa sanoa

Miten koet asenteiden muita kieliryhmiä kohtaan muuttuneen viime vuosien aikana Suomessa

1. Parantuneet paljon
2. Parantuneet
3. Pysyneet ennallaan
4. Huonontuneet
5. Huonontuneet paljon
6. En osaa sanoa

Oletko joutunut arjessasi häirinnän tai vihapuheen kohteeksi (esim. sanallinen loukkaus, sähköpostitse tai eleet) kieleksi takia?

1. Kyllä usein
2. Kyllä joskus
3. Kyllä, muutaman kerran
4. En koskaan

Yritätkö yleensä saada julkisia palveluja omalla kielellä?

1. Kyllä, lähes aina
2. Yleensä kyllä
3. Vaihtelee
4. Harvoin
5. En koskaan

Mihin suuntaan kielellinen palvelu on kehittynyt kunnassanne viime vuosien aikana?

1. Parantunut paljon
2. Parantunut
3. Pysynyt ennallaan
4. Huonontunut
5. Huonontunut paljon
6. En tiedä

MANN

MAKKU
LAKKI
LAKRITSA

SAARISTOLAIS
LEIPÄ
8€

JOULU
KAKUT

MAKKARA

MÄKKÄ VON
MÄKKÄ
KORTILLA
MÄKKARIT
2€